

ΚΡΑΝΑΗ

Deux beaux rayons, jouant sur deux débris voilà
Tout ce qui brille encore el dit: « La Grèce est la! »

LAMARTINE

ΕΙΣ απόστασιν δέκα λεπτῶν ἀπὸ τῆς σημερινῆς πόλεως τοῦ Γυθείου, εἰς τὸ βάθος τοῦ Λακωνικοῦ κόλπου, ἀριστερᾶ τῶν εἰσπλέοντι εἰς τὸν λιμένα, ὑπάρχει μία νησίς, γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα: « Νησί τοῦ Τζαννετάκη ».

Ἐνας πύργος, ἀπὸ τοὺς πύργους ἐκείνους τῆς ἐνετικῆς κυριαρχίας, μὲ τὰς ἐπάλλξεις του καὶ μὲ τὸ πεπαλαιωμένον καὶ κατακίτρινον ἐξωτερικόν του, μία μικρὰ ἐκκλησία ὁ ἅγιος Νικόλαος, μία ἢ δύο ἄλλαι οἰκίαι, ὀλίγη πενιχρὰ βλάστησις, δένδρα τινὰ καὶ πασχάλει καὶ ἐλαιόδενδρα, εἰς τὸ ἄκρον δέ, ἐπὶ μέρους ἐντελῶς βραχώδους, ὁ φάρος τοῦ Γυθείου, ἰδοὺ ἡ ἀκριβῆς καὶ πλήρης περιγραφὴ τῆς νησίδος αὐτῆς.

Ἀλλὰ ἡ ἐντελῶς ἄσημος τώρα νῆσος αὕτη ἔχει ἔνδοξον παρελθόν. Εἶνε γνωστὴ καὶ εἰς τὸν Ὅμηρον (Γ. στ. 445). Ἐχρησίμευσεν ὡς πρώτη ἐρωτικὴ φωλεὰ τοῦ Πάριδος καὶ τῆς ἐκ Λακεδαίμονος ἀρπαγείσης Ἑλένης. Εἶνε ἡ Κρανάη. Εἰς ἀπόστασιν ὀκτῶ ὥρων ἀπὸ τῆς Σπάρτης, μακρὰν παντὸς κατοικημένου μέρους (μὴ ὑπαρχούσης ἀκόμη τότε τῆς παλαιᾶς πόλεως τοῦ Γυθείου). Τί ὠραιότερον μέρος, ποίαν ρωμαντικωτέραν τοποθεσίαν ἠδύνατο νὰ ἐκλέξῃ ὁ Πάρις;

Ἐχουσα περίξ, μακρὰν, τὰς ἀκτὰς τῆς Πελοποννήσου, χρυσιζομένας καθ' ἐσπέραν ἀπὸ τὸν δύοντα ἥλιον, ἐγγύτερον τὸν κατάφυτον τότε λόφον τοῦ Γυθείου, ἐντελῶς μεμακρυσμένη ἀπὸ τὰ ἀδιάκριτα τοῦ κόσμου βλέμματα, ἡ Κρανάη ἐφαίνετο κατεσκευασμένη διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἐρωτικὴ φωλεὰ. Καὶ ἐχρησίμευσεν ὡς τοιαύτη, ἀλλὰ ζεύγους ἐνδόξου, ζεύγους τὸ ὅποιον ὑπῆρξεν ἡ ἀφορμὴ τῶν δακρύων, τῶν μαγῶν, τῶν θανάτων, διὰ νὰ ἀντικατοπτρισθῇ καὶ εἰς αὐτὴν ἡ δόξα αὕτη καὶ γίνῃ ἀφορμὴ ἄλλων τῶν ἐπιστημονικῶν ἐρίδων περὶ τοῦ ἂν πραγματικῶς αὕτη εἶνε ἡ Κρανάη ἢ ὄχι. Ἀλλὰ σήμερον, ἀκολουθοῦσα τὸν φυσικὸν νόμον τῆς ἀκμῆς καὶ παρακμῆς ὄλων τῶν πραγμάτων, ἀπώλεσε τὴν παλαιάν της δόξαν καὶ τὴν πλουσίαν της βλάστησιν καὶ κατήντησε σχεδὸν ξηρὰ ἐρημόνησος. Ἀλλὰ καὶ οὕτω, μὲ τὸν πεπαλαιω-

μένον ἐκείνον πύργον, τὴν κατάλευκον ἐκκλησίαν τῆς καὶ τὰ εὐάριθμα δένδρα τῆς εἶνε μέρος μαγευτικόν, ἰκανὸν νὰ ἐμπνεύσῃ καὶ τὸν μᾶλλον ἐστερημένον ἐμπνεύσεως ποιητὴν καὶ ζωγράφον.

Δυστυχῶς ὅμως ἀπὸ τινων ἐτῶν ἡ Κρανάη ἔπαυσε νὰ εἶνε καὶ νῆσος. Ἐνωθεῖσα διὰ λιμενοβραχίονος μετὰ τῆς λοιπῆς πόλεως, ἀποτελεῖ πλέον μικρὰν χερσόνησον, ὅπου συνήθως γίνεται ὁ περίπατος τῶν κατοίκων τοῦ Γυθείου καὶ ὅπου κατὰ Κυριακὴν παιανίζει καὶ ἡ φιλαρμονικὴ των.

ΚΩΝ. ΑΝΤ: ΠΑΠΑΠΑΝΟΣ

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Η Γ Ο Ρ Γ Ο Ν Α

(Δαϊκὴ παράδοσις)

- « Καράδι μου περήφανο, ποῦ σὰν τὸν κύκνο σχίζεις
Μὲ τὰ λευκά σου τὰ πανιά τὸ κῦμα τὸ ἀπαλὸ
Τῆς ὀμορφῆς τῆς χώρας μου, γιὰ πάψε νὰρμενίζῃς
Καὶ δόσε μου μιὰ ἀπάντησῃ καὶ σύρε στὸ καλὸ.
- « Ἐγὼ ἤμουν ἡ βασίλισσα τῆς θάλασσας μιὰ μέρα
Κι' ἀγάπησα τὸν πειὸ τρανὸ τοῦ κόσμου βασιληά,
Ἐκείνον ποῦ ἐκυρίεψεν ὅλης τῆς γῆς τὴ σφαῖρα
Μὲ Μακεδόνας κ' Ἑλληνας στὰ χρόνια τὰ παλαιά.
- « Ὅσα καράδια ἐρώτησα μοῦ λὲν στὴν Βαβυλῶνα
Μὲ τ' ἄλογό του ἀπέθανε τὸ ἀθάνατο μαζί,
Κι' ἀπ' τὸ πολὺ τὸ κλάμα μου ἐγέννηκα Γοργόνα.
Καράδι, πὲς μου, ἀπέθανε ὁ Ἀλέξανδρος ἢ ζῆ; »
- « Βασίλισσα τῆς θάλασσας ποῖός εἶπε αὐτὸ τὸ φέμμα;
Πῶς ἤμποροῦσε τοῦ Διὸς ἡ ἀθάνατη γενεά
Ποῦχε στῆς φλέδες του γλαυκὸν ἰχῶρα ἀντίς γιὰ αἷμα
Νᾶδρη τὸ θάνατο σὲ μιὰ τοῦ κόσμου αὐτοῦ γωνιά;
Καὶ ζῆ καὶ βασιλεύει αὐτὸς ἐκεῖ ψηλὰ ἴστον Ἄρη
Καὶ μ' ἀστραπὲς θὰ τὸν ἰδῆς βροντὲς καὶ κεραυνούς
Ἐπάνω στὸ Βουκέφαλο μιὰ μέρα καθαλλάρη
Ν' ἀφήσῃ γιὰ τὴ σκλάβα του τὴ γῆ τοὺς οὐρανοὺς ».
- Λέει τὸ καράδι καὶ περνᾷ γοργόφτερο, κ' ἐκείνη
Τὸ συνοδεύει ἐλόχαρη τριγύρω σὰ δελφίνι.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΗΣ